

Jugoslavija se je uprla nemškim in laškim diktatom

Gdansku vre čedalje bolj in po-
ložaj utegne vsak trenutek prekipeti

olski graničarji so obstrelili 300 metrov v notranosti
svojega ozemlja nemškega vojaka. — Čedalje več
znamenj, da bo v Gdansku počilo.

VARŠAVA, 9. avgusta—Gle-
Gdanska je nastala nova na-
ost, ko je poljska vlada na-
nila, da so poljski graničarji
Kamienici obstrelili in ranili
nemškega vojaka.

Poročila iz Varšave naznana-

da so trije nemški vojaki, o-
svljeni v uniformah Reichs-
wehr (redne nemške armade),
ali 300 metrov daleč v poljsko-
mestju, kjer so jim zaklicali
iski obmembni stražniki, naj se
javijo oziroma vrnejo. Ker se
ne niso hoteli pokoriti uka-
je poljska straža ustrelila
ranila enega Nemca, katere-
sta tovarischa nato odnesla na-
preko meje.

Vocaji se poroča o dveh važnih
ročnikih, ki bosta nemara odlo-
usodo Gdanska.

ISOK ČLAN italijanskega
mineta — najbrže minister zzu-
jih zadet Ciano ali morda
B. Mussolini, bo kmalu
potovoval v Nemčijo, kjer bo
pravljil z nacističkimi vodi-
ci in položaj gledje Gdanska.
Necita javlja, da delata kan-
tri Hitlerja na načrtih sporazu-
glede svobodnega mesta
Gdansk.

ALBERT FORSTER, vodja
partije v Gdansku, je odpoto-
val po dvodnevni kon-
renci s Hitlerjem domov, kjer
je bil za danes zvečer velik
odklical za danes.

BIČEK GOODRICHOVE
UZBE

— B. F. Goodrich
kron. — B. F. Goodrich
panija poroča, da je imela
v letu 1939, \$3,122,728 čiste-

RAJNA SMRT
ZELEZNI CEVI

Woodbury, N. J. — Charles
M. M. star 33 let, je splezal
s 20 palcev široko želesno
zato, da je značilno, zakaj se je za-
čelo. Ker ga ni bilo več iz ce-
reli, da so delavci vzel narazen
nasilje v njih Muhlberga mrtve-
nosti. Tretjavnik je izjavil, da se je

vzamejo za svobodno prista-
niše v Trstu.

On namreč potrebuje to pri-
stanišče, da zaseje razdor v

Sredozemlju. On potrebuje to
pripraviti, da stori Nemčijo še
bolj osvraženo kot je že, da
naredi z vsakega Nemca pred-
met groze za ostale Nemce. On

potrebuje to pristanišče, zato
je prodal zarj 250,000 Tirolcev,

da se lahko vrže v veliko avan-
tu, v vojno, ki bo za Nemčijo

katastrofalo.

"Nemci! Vaša usoda bo uso-
da 250,000 Tirolcev! To je nam-
reč, kolikor ste v očeh tega mo-
ža vredni. Dvignite se in obra-
čujte z njim, dokler ni pre-
pozno!"

Heinrich Mann, ki je predsednik
akcije nemške opo-
zicije v Nemčiji, je raz-
del v vse trge in vasi južne
Nemčije, naj se prebival-
siki v Južnem Tirolu.

Mann podamo nekaj stavkov
za zameno za svobodno prista-
niše v Trstu.

"On namreč potrebuje to pri-
stanišče, da zaseje razdor v

Sredozemlju. On potrebuje to
pripraviti, da stori Nemčijo še
bolj osvraženo kot je že, da
naredi z vsakega Nemca pred-
met groze za ostale Nemce. On

potrebuje to pristanišče, zato
je prodal zarj 250,000 Tirolcev,

da se lahko vrže v veliko avan-
tu, v vojno, ki bo za Nemčijo

katastrofalo.

"Nemci! Vaša usoda bo uso-
da 250,000 Tirolcev! To je nam-
reč, kolikor ste v očeh tega mo-
ža vredni. Dvignite se in obra-
čujte z njim, dokler ni pre-
pozno!"

BOG DAJ NORCEM PAMET!

PATNA, Indija, 9. avgusta.— Semkaj je prispele iz in-
dijske vasi Sahabadi slednje
poročilo:

Šest verskih asketov je sedelo v globokem "premiš-
ljevanju" v vaškem templju. Tempel je bil razsvetljen z
oljno svetilko, ki je visela izpod stropa. Svetilka pa se je
nenadoma utrgala ter padla na slamo, na kateri so "premišljevalci" sedeli,
in jo užgala.

Akseti, katerim je po veri
prepovedano premakniti se
ali govoriti tekom "premiš-
ljevanja," so mirno obse-
deli, dočim so plameni si-
kali okoli njih.

Tozadneva postava je postala
pravomočna s 1. julijem. Vsi ta-
ki nezaposleni želesniški delav-
ci bi se morali javiti za podporo
v vložiti prošnjo, v uradu že-
lesniške družbe, kjer je kdo na-
zadnje delal.

Važno je za vsakega želesniš-
kega delavca, da ve, da se prijava-
vi za podporo takoj, ko postane
brezposlen, ker dnevi odlašanja
se mu ne stjejo v brezposlenost
za podporo, ampak šele od dne-
va, ko vloži prošnjo. Brezposle-
nostna podpora se plača za dne-
ve nad sedem zaporednih delav-
nih brezposelnih dni in sicer v
neskih od \$1.75 do \$3. na dan,
kar je odvisno od zasluga delav-
ca v letu 1938. V 15 dneh ne-
zaposlenosti je mogoče prejeti
od \$14 do \$24 podpore. Delavec
more prejeti tekmo enega dela
brezposelnostne podpore med
\$140.00 do \$240.00, odvisno od
zasluga delavca v letu 1938.

Da je kdo upravičen do te
podpore, je moral zaslužiti v
letu 1938 najmanj \$150.00. Se-
more registrirati in čakati 15
zaporednih dni, od katerih mora
biti vsaj osem dni nezaposlen.

Vse druge podatke dobavec
ob času, ko se registrira za pod-
poro.

Seja

V petek 11. avgusta se vrši se-
ja društva "Svoboda", št. 748

SNPJ v Slov. del. domu na Wat-
terloo Rd. Člani so prošeni, da

bi se gotovo udeležili, ker so
važne zadeve za rešiti. — Tajni-
ca.

Višja pokojnina

COLUMBUS, O. — Tukaj so
pričeli delati na novih načrtih

za višjo pokojnino ostarem in
delanemožnim ljudem. Ideja je

lepa in hvalevredna, toda kje
se bo dobil potreben denar,

Lawrence P. Lindelof, inter-
nacionalni predsednik unije

pleskarjev, je sinčno izjavil, da

je eksekutivni odbor Interna-
tional Brotherhood of Painters,

Paperhangers and Decorators

odredil, da se mora zopet vzpo-
statiti z njihovimi polnimi prav-
icami 22 izmed 23 mož, ki so

vodili vstaska gibanje v organi-
zaciji.

Lindelof je podal omenjeno

izjavo v Atlantic Cityju, kamor

je prispel k četrtletni seji Ame-
riške delavsko federacije. Dejal

je, da so bili vsi omenjeni, razen

Courtneyja D. Warda, vodite-

lja "progresivev", sprejeti na-

zaj in unijo. Z Wardom pa je

drugače kakor z ostalimi, je re-
kel Lindelof. On je bil namreč

blagajnik progresivne skupine

ter je upravljal z njenim denar-
jem, katera zadeva pa še ni de-
finitivno poravnana.

PO NEDOLŽNEM ZAPRT

Morris Gottheib (spodaj), je
priznal, da je on vzel tekom ne-
koga napada v Brooklynu, N.Y.

\$1,000, radi katerega zločina je
bil zaprt Philip Caruso (zgoraj
na sliki), ki je bil nedolžen.

Caruso se zdaj oblasti izpuštil.

Vzpostavitev pravic 22 članov pleskar- ske unije

Nazaj v unijo so bili sprejeti
vsi izobčeni progresivni
člani, razen blagajnika.

Lawrence P. Lindelof, interna-
cionalni predsednik unije

pleskarjev, je sinčno izjavil, da

je eksekutivni odbor Interna-
tional Brotherhood of Painters,

Paperhangers and Decorators

odredil, da se mora zopet vzpo-
statiti z njihovimi polnimi prav-
icami 22 izmed 23 mož, ki so

vodili vstaska gibanje v organi-
zaciji.

Lindelof je podal omenjeno

izjavo v Atlantic Cityju, kamor

je prispel k četrtletni seji Ame-
riške delavsko federacije. Dejal

je, da so bili vsi omenjeni, razen

Courtneyja D. Warda, vodite-

lja "progresivev", sprejeti na-

zaj in unijo. Z Wardom pa je

drugače kakor z ostalimi, je re-
kel Lindelof. On je bil namreč

blagajnik progresivne skupine

ter je upravljal z njenim denar-
jem, katera zadeva pa še ni de-
finitivno poravnana.

V bolnišnici

Miss Ida Grobolsk, hčerka
Mr. in Mrs. August Grobolsk,
19409 Kildeer Ave. je bila od-
peljana v Glenville bolnišnico,

kjer je bila operirana. Obiski so

dovoljeni. Želimo jih skorajšnje

okrevanje.

Maša zadušnica

V petek ob 8 uri zjutraj se bo
brala zadušnica za pokojno Ma-
ry Romih v cerkvi Marije Vne-
bovzetje na Holmes Ave., ob o-
smi dnevnici njene smrti. Pri-
jatelji in znanci so prijazno
volilcem na glasovanje.

JUGOSLAVIA SE PRI- PRAVLJA

BEograd, 9. avgusta.

— Včeraj so se sestali v neki
slovenski vasi (ime vasi ni
naveden). trije srbski in
trije hrvatski juristični stro-
kovnjaki, ki bodo izdelali
končno besedilo sporazuma,
ki sta ga dosegla premier
Dragiša Cvetković in dr.
Vladimir Maček, voditelj
Hrvatov. Kdo bodo juristi
opravili svojo stvar, bo dok-
ument predložen v odo-
brivet knezu namestniku
Pavlu, kar se bo zgodilo
zdaj že v drugo. Objava
sporazuma bo sledila kma-
lu zatem, na vsak način pa
še pred potekom tega mese-
ca.

Jugoslovanska vlada je
včeraj opomnomačila finan-
čnega ministra naj izdela in
pripravi načrte za shrambo
v skladisih in ledencih ogromnih
množin živil, ki naj služijo za
slučaj nove potrebe. Hkrati je vlada
prepovedala tudi vsak iz-
voz sirovin, ki so potrebne
za narodno obrambo.

Miller in Gongwer pod CIO korobačem

Oba sta "nekompotentna"
in nihče niju se ne briga
za blagor pr eprostega
ljudstva.

V resoluciji, ki jo je sprejel
sinoči Cleveland Industrial
Union Council, osrednje telo
CIO organizacije, je rečeno, da
sta Ray T. Miller in Burri Gong-
wer "nekompotentna, ker ne
moreta izposlovati članstvu
stranke in delovnemu ljudstvu
ter Novemu dealu v splošnem"
primernega kandidata za županija.

Dalje je rečeno v resoluciji,
da je Miller namenoma odpo-
toval na svoje 25-dnevno poto-
vanje po zapadu, s čemer se je
odpovedal svoji odgovornosti
ter je zakril izdajo nad stranko,
katero je izdal reakcionar-
nemu Burtonu (županu Burto-
nu), dočim sedi Gongwer kri-
žemrok v svojem uradu, mesto
da bi se potrudil, da bi dal ljud-
stvu kandidata, ki

Vladimir Levstik:

15

PRAVICA KLAĐIVA

POVEST

Prokleti kovač! Ali je bila njegova misel tako močna, da je že naprej izpodbijala vse, kar se ni ujemalo z njegovimi liberalskimi nazori? Aleš je večkrat napadal malodružje. Zdela mu je, da ne bo imel ne miru ne sreče, kakršno si je predstavljal, dokler bo živel v njegovi bližini ta neznotni, omrežni Andrej.

Kovač je bil kriv vsega. Brat je ostal živ zato, ker brezverski Možina ni želetel njegove smrti. Vse se je obračalo po njegovi.

"Kdo ve," se je vprašal mlinar v eni tistih besnih minut, "kdo ve, ali ni tudi oporoka takšna, kakršno bi mi privočil kovač?"

In že ga je obsedel strah, da mu Kristof morda vobče ni zapisal posetova. Kaj bo tedaj?

Tedaj bo škoda treh sto kron, s katerimi je podkupil Martina. Kristof bo nekega dne spoznan za mrtvega, oporoko bodo odprili in on, prevaran Aleš, bo zvedel tisto, kar mu je napovedal Možina:

"Nikoli ne boš Blagaj . . ."

Moral je dognati resnico. Toda kako? Oporoka je ležala na sodnji, zapečatena, zaklenjena in nedotakljiva; notarja je vezala prisega. Alešovo razmerje do prič je bilo takšno, da se jima ni upal pred oči. Rekel si je, da je imel brat nemara kake zapiske. Obrnil je vse predale, prebrskal vse kotičke, prelistal vse knjige na Kristofovi polici. Zaman. Nапосled se je domislil obleke. Ob dveh ponoči je skočil s postelje in planil k bratovi omari. V katerem suknju je neki bil tisti dan? Gotovo v rjavem. Z drhtečo roko je segel v prsnji žep. Ničesar. Drugod še manj. In vendar je nekaj šumelo . . . Aleš je potikal še enkrat. Da, žep je bil raztrgan . . . in spodaj, za podlogo, je tical papir . . . Tisti, ki ga je iskal!

Mlinar se dolgo ni upal čitati. Soba se je vrtila okoli njega. Nato je sedel k svetilki, pogledal . . . in izbuljil oči.

Kos gozda in nekaj zemlje kovača! Travnik ob cesti za Sokola! Deset tisoč kron za Sokola! Kovaču, ki ga je sovražil Aleš kakor steklega psa! Sokolu, ki je bil vsakemu pristašu "naše stranke" najbolj prokleta

XXII.

Top na Soči je izpregovoril. Vsa laška sila se je vrgla na Slovenijo, da bi jo zasula. Bitka je sledila bitki; sivi Kras, se je tresel od grmenja baterij ter bruhal kamenje in bruhal ogenj,

kakor bi goren noč in dan. Skale, ki so od vekov žejale vode, so se zdaj napile krvi do sitega. Še zadaj je bilo strah poslušati zamoklo butanje, ki se je valilo čez hribe, in misliti na to, da pomeni sleheni teh gromovljudi, ki padajo mrtvi, možgane, ki se usipajo med kamenje, in ude, ki lete raztrgani v strupeni zrak . . .

Na vse to je bil kovač priznani. Plašil ga ni ne soški pekel za gorami, ne trume beguncov, ki so se razlivale v deželo, ne čete, ki so s šlemi na glavah korakale skozi vas, ne železna pest, ki je pritiskala na vse življenje, odkar so bile Ravne v vojnem zaledju.

Odrešenje je bilo preveč drazeno, da ne bi bilo treba trpeti tanj. Že davno se je sprajznil z mislio, da pribesni vojno do njega in ga prezene kdo ve kam, ali pa da ga zapro v eno tistih sivih taborišč okoli Dunaja, kjer so nezanesljivi podaniki Avstrije brez hrupa in pojhjanja umirali od gladu.

Ta usoda je visela že tik nad Andrejevo glavo; nič mu ne bi bilo pomagano, da ni bilo gospoda Vodiča. Vrli stražmešter ni samo razpršil dvomov, ki so se pojavili o kovačevi zanesljivosti, ampak ga je celo naslikal kot "zglednega, dasi tihega patriota, ki ima doma cesarjevo sliko in precejsko zbirko domoljubnih knjig." In to je bilo čista resnica, vsaj kar se tiče slike in knjig; gospod Vodič je le zamolčal, da mu je sam prinesel podobo Franca Jožefa in siloma zložil na njegovo omaro kup dunajskih vojnih brošur, rekoč:

"Molči, kovač! Kadar prideš uradno, ti bo štet ta gnoj v obo tem, da bi srbfoli zidali na Blagajevem travniku za Blagajev denar. Opasen je bil po tem takem edini Možina. Lekomni Aleš ni dvomil, da bo hotel pograbiti, kar mu zapušča brat.

"Nu, saj bomo videli," je mrimal, trgaje nesrečni papir na kose. "Videli bomo, kaj se lahko zgodi do istega dne."

In z mrko slastjo si je začel sliktati grozote, ki jih je obetala bližajoča se vojna z Italijo. Kadar bo treskal na Soči cesarski top, ne bodo Ravne več varno zatisje, v katerem bi velezdajnik brezskrbno čakal dezertojeve dediščine.

XXIII.

Top na Soči je izpregovoril. Vsa laška sila se je vrgla na Slovenijo, da bi jo zasula. Bitka je sledila bitki; sivi Kras, se je tresel od grmenja baterij ter bruhal kamenje in bruhal ogenj,

Posebno ugodni nakupi pri Fleming

POPOLNOMA NOVO BLAGO

POPOLNOMA NOVO BLAGO

\$26.50 Fautless pralni stroji, 1939 model R po	\$27.50
\$69.95 Apex pralni stroji 1939 model 230	\$49.95
\$99.95 Apex "Spin Dry" pralni stroji, 1939 model 222	\$69.95
\$45.00 Sample Twin size studio sofa	\$25.00
\$129.00 Orchidea oprema obrednic	\$79.00
\$124.00 Duncan Phyfe Mahogany oprema obrednic	\$75.00
\$119.00 Dra kosa polihitva za sprejemno sobo, kombinacija "Mahar in Homeplus"	\$69.00
Post. Jenny Lind all korinske postele, vach mer	\$4.75
LAHKI POGOJI	7411 ST. CLAIR AVE.

ODPRTO VSAK VEČER

(4)

TA KUPON

z ostalimi za tekoči teden, s 49 centi, opravičijo osebo do te skupini kot na sliki. Zamenjate lahko te kupone v našem uradu. Nobenih naročil ne sprejemamo po pošti.

IME _____

Naslov _____

Mesto _____

pravičenje in zaslugo . . ." Dobri, ubogi stražmešter Vodička je bil vdovec. Vse, česar se je oklepal na svetu, je bil sin, ki ga je s težkimi žrtvami šolal za zemljemerca. Po prvi soški bitki je dobil naznanilo, da je Franta mrtev. Od tistega dne si ne več zaviral brk. Njegove bistre oči so postale kalne, njegova hoja trudna in negotova, kakor da se je postaral za dvajset let . . .

V začetku septembra tistega leta ga je srečal Andrej na poti v Bukovico. Orožnik mu je pogledal naproti, kakor da je pravkar mislil nanj.

"Stojte, Možina!" ga je ogorvil, vrnivši njegov pozdrav. "Dobro, da vas vidim . . . Paže! Samo to sem vam hotel reči."

Kovač je dvignil obrvi. "Kako, gospod stražmešter? Ali je mar . . ."

"Ničesar ni," ga je prekinil Vodička, oziraje se, ali sta sama. Nikogar ni bilo videti, polej se je širilo kakor mrtvo. "Ničesar ni, toda kmalu utegnebiti . . . Bližajo se taki dogodki, da bo težko držati jezik za zobmi."

"Menda ne ruska zmaga?" se je pošalil Andrej.

"Ofenziva proti Srbiji. Nemci prihajojo na pomoč, vsa Ogrska jih je polna. Baje pritisne tudi Bolgar. Gorje bo."

"Da vidimo!" Andrej je stisnil ustnice. "Da vidimo, koliko je pravčnosti v nebesih! Na zemlji je ni, to vemo."

"Nu glejte! Če bi vas slišala prava ušesa, bi bilo po vas."

"Da vidimo!" je ponovil Možina. Vsa njegova notranjost se je borila z mislio, ki je pala nanj. "Srbije ne bodo stri, nih-

če! Čudež bo, če je treba čudež!"

"Čudež bo, kovač," je rekel stražmešter, srepo gledaju Andreju v oči. Vse gube njegovega obrazu so drgetale. "Storil ga boš, ti sam gori!" je zdajci zapil na ves glas in iztegnil roke proti nebui. "Preveč nam je bilo vzete, da ne bi bilo maščevalo!" Glas se mu je prelomil. V nenadnem brezumju je streljal puško z ramena in jo je treščil ob tla.

"Nu tako," je dejal kovač. "Če bi vas videle prave oči . . ."

Toda Vodička se je že osvetil. Pobral je puško in vzravnal svoj obilni stas.

"Molči," je vzel osorno. "Paži na svoj jezik, čuvaj se paragrafov . . . in znaj, da je nad uami Bog . . ."

To rekši je šel mimo njega, kakor da ga ne vidi več.

XXIII.

Njegova napoved se je uresničila. Dne 19. septembra je udarila na Srbijo vsa divja poljava namah. Začela se je borba, ki ji zgodovina ne pomeni enake: borba vsega naroda za vso deželo in vsakega poedinea za vsko ped zemlje; borba za vsako ognjišče posebej, za dom, za njivo, za golo živiljenje starcev, žena in nedorasli otrok. Srbski polki, vajeni zmag, so se bili kakor tigri in stali kakor zid; toda Mackensen jih je zasipal s trupli svojih vojnikov in z ognjem svojih topov, brez prestanka, brez prizanašanja, brez oddiha . . . Dne 6. oktobra je prestol prestolov, Drino, Savo in Dunav; tri dni nato je dirjal Aleš s "Slovencem" v roki po Ravnah in kričal: "Beograd je naš! . . . Srbska vlada je bila v Nišu, vojska se je umi-

Med tem čakanjem je pal Kraujevac. Vlada in dvor sta ostavila Niš, vojska je z naglico odstopala proti Kosovu. "Zdaj!" je kopnrel kovač. "Danes . . ."

O D B O R
Slovensko Katoliško Podporno Drustvo Presvetega Srca Jezusovega

Predsednik, John Levstik, 646 East 115 Street; podpredsednik, Anton Hlapšč, 1082 East 72 Street; tajnik, Leo Novak, 7610 Lockyear Ave.; blagajnik, Andrej Tekavc, 1023 East 72 Place; zapisnikar, Matija Oblak, 1235 East 60 Street; Nadzorniki, Frank A. Turek, Frank Petkovšek; zastopniki v Klub Društva S. N. Doma, Andrej Tekavc in Frank Petkovšek; zastopniki v Klub Društva sv. Vida, John Yežek. Društveni zdravnički so vsi slovenski zdravniki. Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v Sl. N. Domu ob 1. uri popoldne v dvorani št. 2. V društvo se sprejemajo člane od 16. do 45. leta.

Obišcite vašega MAYTA prodajalca
Razprodaja pralnih strojev
Sedaj imamo razprodajo pralnih strojev, katereki boste po znižani ceni. Poskusite te prilike in si naredite enega.

NORWOOD APPLIANCE FURNITURE CO.
6104 ST. CLAIR AVE.
819 E. 185 ST.

Znajanje vozilnih cen za tja in nazaj
V Turističinem in Tretjem Razredu za potovanja in na jesenska potovanja v Evropo all iz Evrope. Bivanje omejeno na štiri tedne.

Za poimljala vprašajte lokalnega agenta all
1430 EUCLID AVE., CLEVELAND, OHIO

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

"PROFESSOR NOODLE"

PETEK! SAMO EN DAN

THE MAY CO'S

Razprodaja za polovično ceno

Trgovina oblek v tretjem nadstropju

OBLEKE, SUKNJE, IN SPORTNE OBLEKE

za mladino, dekleta, ženske in manjše ženske

SPORTNE OBLEKE

163 BLUZ, bombažne, sheers in acetates originalno 2.25 do 2.95	1.00
53 KRLI iz pastelnih volnih. Originalno 3.95 sedaj	1.49
50 SRAJC, "SHORTS in PLAYSUITS" originalno 3.00	1.50

SUKNJE

33 SUKENJ "Sugar in silk topper". Originalno 7.95 do 10.95	3.99
164 SUKENJ za dekleta in žene. Suknje za dekleta in žene v beli in pastel. Volne "dressmaker" suknje. Originalno 8.95	5.00
103 do 19.95	9.00
51 SUKENJ različne mere za dekleta in žene. Nekaj "dressmaker" sukenj za dekleta. Originalno 19.95	9.00

TA34 "Grand" peč na plin, 1939 model TA341, po
--